

OBEC BEŠEŇOVÁ

Príručka civilnej ochrany pre obyvateľov obce

Za posledné roky sme sa naučili, že všetky mimoriadne udalosti cez nehody, havárie alebo živelné pohromy si nevyberajú miesto ani čas svojho vzniku. Preto nás nesmú zastihnúť nepripravených. Hlavným cieľom nasledujúcich informácií je oboznámiť obyvateľov obce Bešeňová o možných mimoriadnych situáciách, poskytnúť im stručný návod ako reagovať a minimalizovať tým rozsah dôsledkov.

Bc. Lucia Matajová

ČÍSLA TIESŇOVÉHO VOLANIA

V prípade, že sa ocitnete v situácii, kedy je ohrozený váš život, zdravie, majetok, alebo ste sa stali účastníkom mimoriadnej udalosti, kde je ohrozený život, zdravie alebo majetok inej osoby, neváhajte a dožadujte sa pomoci na nasledujúcich tiesňových linkách.

112 JEDNOTNÉ EURÓPSKE ČÍSLO TIESŇOVÉHO VOLANIA

150 HASIČSKÝ A ZÁCHRANNÝ ZBOR

155 ZDRAVOTNÁ ZÁCHRANNÁ SLUŽBA

158 POLÍCIA

159 MESTSKÁ POLÍCIA

Pri ohlasovaní mimoriadnej udalosti, nikdy nezabudnite povedať

1. Vaše meno,
2. číslo telefónu, z ktorého telefonujete,
3. druh mimoriadnej udalosti - čo sa stalo (požiar, dopravná nehoda, trestný čin, zdravotné ťažkosti atď.),
4. rozsah udalosti (počet zranených osôb, požiar bytu, domu, lesa atď.),
5. miesto udalosti - kde sa udalosť stala, v prípade sťaženého prístupu je nápomocné, keď uvediete spôsob prístupu, smer, odkiaľ je možné sa k miestu dostať najlepšie.

Na čo treba myslieť pri ohrození

- Záchrana ľudského života je prednejšia ako záchrana majetku,
- poskytnutie prvej a vzájomnej pomoci ľuďom v tiesni a sebaochrana,
- vnímať informácie poskytované pomocou rozhlasu a televízie,
- nepanikáriť, nerozširovať poplašné a neoverené informácie,
- zachovať chladnú hlavu a nepodceňovať vzniknutú situáciu,
- nepreťažovať telefónnu sieť zbytočnými telefonátmi,
- pomôcť hlavne starým, chorým a bezvládnym ľuďom a malým deťom,
- radiť sa pokynmi pracovníkov civilnej ochrany a záchranných zložiek.

VAROVANIE A VYROZUMENIE OBYVATEĽSTVA

Jedným z hlavných opatrení civilnej ochrany je varovanie a vyrozumieanie obyvateľstva. Varovanie obyvateľstva je vykonávané varovnými signálmi prostredníctvom sirén. Varovné signály sú následne doplnené hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov. Keď zaznie varovný signál nastáva mimoriadna situácia. Podľa dĺžky a tónu varovného signálu zistíte, o akú situáciu sa jedná. Po skončení signálu počúvajte hovorenú informáciu vysielanú rozhlasom, televíziou alebo prostredníctvom obecného rozhlasu.

Varovný signál všeobecného ohrozenia

Tento signál je používaný pre varovanie obyvateľstva pri ohrození, alebo pri vzniku mimoriadnej udalosti, ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti. Býva doplnené hovorenou informáciou.

Varovný signál vzdušného poplachu

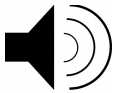
Tento signál je používaný pre varovanie obyvateľstva počas vojny alebo vojnového stavu, pri ohrození v prípade možného vzdušného napadnutia štátu. Býva doplnená hovorenou informáciou, ktorá obsahuje vymedzenie územia, pre ktoré je ohrozenie vyhlásené a výraz “VZDUŠNÝ POPLACH”.

2 minútový kolísavý tón

Varovný signál pre ohrozenie vodou

Tento signál je používaný pre varovanie obyvateľstva pri priamej hrozbe zaplavenia po extrémnych zrážkach, alebo po prípadnom rozrušení hrádzi vodných diel s následným zaplavením územia v okolí vodných diel.

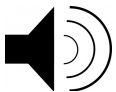

6 minútový stály tón

Varovný signál pre koniec ohrozenia

Tento signál je používaný pre koniec ohrozenia alebo koniec pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti. Varovné signály a signál Koniec ohrozenia sa následne dopĺňajú hovorenou informáciou prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov.

2 minútový stály tón

Prevádzkyschopnosť systémov varovania sa preskúšava dva krát do roka dvojminútovým stálym tónom sirén. O pravidelnom preskúšaní funkčnosti sirén a o ďalších skúškach mimo tohto termínu informujú rozhlas, televízia a tlač!

Po zaznení varovného signálu sirény pri pobyte v budove je potrebné

- Zostať vo vnútri budovy,
- ak je dostupný úkryt, ukryť sa v ňom,
- vytvoriť izolovaný uzavretý priestor, tzn. uzavrieť a utesniť okná, dvere, vetráky, odstaviť klimatizáciu,
- pripraviť improvizovanú ochranu dýchacích ciest, očí a odkrytých častí tela,
- zapnúť rozhlas a televíziu,
- riadiť sa podľa vysielaných pokynov a nepodceňovať riziko,
- pripraviť si evakuačnú batožinu,
- telefonovať len v súrnom prípade a nezaťažovať telefónne linky,
- poskytnúť pomoc chorým, postihnutým osobám, osobám neschopným pohybu, starším osobám, postarať sa o deti bez dozoru,
- zachovať rozvahu a pokoj,
- opustiť budovu len na pokyn.

Po zaznení varovného signálu sirény pri pobyte mimo budovy je potrebné

- Zachovať rozvahu, zorientovať sa podľa situácie a rozhodnúť sa pre opustenie priestoru ohrozeného nebezpečnou chemickou látkou,
- rozhodnutie je závislé od smeru vetra šíriaceho nebezpečnú látku zo zdroja úniku a polohy, kde sa nachádzate,
- ak sa nachádzate v smere vetra a ste v časovej tiesni, je potrebné okamžite vyhľadať ukrytie v budovách a postupovať ako pri pobyte v budove.

EVAKUAČNÁ BATOŽINA

- Osobné doklady, dôležité dokumenty, peniaze, cennosti malých rozmerov,
- osobné lieky, vitamíny a nevyhnutné zdravotnícke potreby,
- základné trvanlivé potraviny a nápoje v nepriepustných obaloch na 2 až 3 dni,
- predmety osobnej hygieny a dennej potreby,
- náhradná bielizeň, odev, obuv, prípadne nepremokavý plášť,
- prikrývka a spací vak,
- vrecková lampa, sviečka, zápalky,
- ďalšie nevyhnutné osobné veci podľa potreby a uváženia ako mobilný telefón, pre malé deti napríklad hračku.

Do úkrytu je zakázané brať:

- Zbrane všetkého druhu,
- alkohol a iné návykové látky,
- zapáchajúce a ľahko zápalné látky,
- objemné predmety ako kočíky a periny,
- domáce zvieratá ako psy a mačky,
- zapaľovače, cigarety, ponorné variče a jedlá podliehajúce rýchlemu znehodnoteniu.

HMOTNOSŤ EVAKUAČNEJ BATOŽINY NESMIE PRESIAHNUŤ

do 25 kíl pre deti

do 50 kíl pre dospelých

AKO SA SPRÁVAŤ PRI ÚNIKU NEBEZPEČNEJ BIOLOGICKEJ LÁTKY

Nebezpečné biologické látky môžu byť použité vo forme aerosólu vytvoreného v ovzduší alebo uzatvorenom priestore priamo alebo pomocou vetracích zariadení, vypustením infikovaného hmyzu, infikovaním vodných zdrojov, potravín a krmovín. Použitie biologických prostriedkov nezistíme hneď po ich použití. Pri podozrení z úniku, pri úniku biologickej látky alebo pri použití biologických prostriedkov je potrebné:

- Dodržiavať karanténne hygienické, protiepidemické a protiepzootické opatrenia,
- sledovať informácie o situácii, ktoré poskytuje miestna samospráva,
- kontrolovať telesnú teplotu, hlásiť podozrenie z ochorenia alebo zvýšený výskyt ochorených osôb a zvierat orgánom obce alebo zdravotníckemu zariadeniu, prípadne civilnej ochrany,
- obmedziť pohyb mimo budovu a budovu opustiť iba na nevyhnutný čas,
- uskutočňovať dezinfekciu svojich bytov a domov.

Pri vyhlásení karantény platí zákaz zhromažďovania osôb a zákaz voľného pohybu mimo uzatvorených priestorov bez nasadených ochranných prostriedkov.

AKO SA SPRÁVAŤ PRI ÚNIKU NEBEZPEČNEJ CHEMICKEJ LÁTKY

Nebezpečné chemické látky môžu spôsobiť poškodenie centrálného nervového systému, dýchacích orgánov, zažívacieho traktu, poškodenie kože a narušiť metabolizmus. V prípade havárie, pri ktorej dôjde k úniku nebezpečných chemických látok pôsobia na okolie v podobe plynu alebo výparov. V prípade teroristického útoku môžu byť použité vo forme aerosólu alebo plynu, prípadne zamorenia vodných zdrojov. Pri podozrení z úniku, pri úniku nebezpečnej chemickej látky alebo pri použití chemických látok je potrebné:

Po zaznení varovného signálu sirény sa nachádzate vnútri budovy

- Zostať vo vnútri budovy,
- ak je dostupný úkryt, ukryť sa v ňom,
- vytvoriť izolovaný uzavretý priestor, tzn. uzavrieť a utesniť okná, dvere, vetráky, odstaviť klimatizáciu,
- pripraviť improvizovanú ochranu dýchacích ciest, očí a odkrytých častí tela,
- zapnúť rozhlas a televíziu,
- riadiť sa podľa vysielaných pokynov a nepodceňovať riziko,

- pripraviť si evakuačnú batožinu,
- telefonovať len v súrnom prípade a nezaťažovať telefónne linky,
- poskytnúť pomoc chorým, postihnutým osobám, osobám neschopným pohybu, starším osobám, postarať sa o deti bez dozoru,
- zachovať rozvahu a pokoj,
- opustiť budovu len na pokyn.

Po zaznení varovného signálu sirény sa nachádzate mimo budovy

- Zachovať rozvahu, zorientovať sa podľa situácie a rozhodnúť sa pre opustenie priestoru ohrozeného nebezpečnou chemickou látkou,
- rozhodnutie je závislé od smeru vetra šíriaceho nebezpečnú látku zo zdroja úniku a polohy, kde sa nachádzate,
- ak sa nachádzate v smere vetra a ste v časovej tiesni, je potrebné okamžite vyhľadať ukrytie v budovách a postupovať ako pri pobyte v budove.

AKO SA SPRÁVAŤ PRI ÚNIKU NEBEZPEČNEJ RÁDIOAKTÍVNEJ LÁTKY

- Ukryť sa v uzavretej miestnosti, najlepšie v pivničných priestoroch,
- v prípade, že ste prišli do styku s rádioaktívnymi látkami ešte predtým, ako ste sa stihli skryť:
 - pred vstupom do budovy svoj kontaminovaný vrchný odev a obuv odložte do neprievzdušného obalu a nepoužívajte ich,
 - umyte si ruky, tvár, vlasy a vypláchnite si oči a ústa, vyčistite si nos a uši,
 - osprchujte sa a vymeňte si bielizeň,
- uzavrieť a utesniť okná a dvere, vypnúť ventilačné a klimatizačné zariadenia,
- sledovať správy v hromadných informačných prostriedkoch,
- pripraviť si prostriedky improvizovanej ochrany dýchacích ciest a povrchu tela,
- po obdržaní varovného signálu o vzniku radiačnej havárie atómovej elektrárne užiť jódové prípravky (dávkovanie a spôsob použitia je uvedený v návode na krabičke alebo v informačnom letáčku),
- zabezpečiť potraviny a zásoby vody pred možnou kontamináciou a uložiť ich do obalov, chladničky, mrazničky a komory, nepoužívať nechránené potraviny, ovocie a zeleninu,
- pripraviť si evakuačnú batožinu a čakať na ďalšie pokyny,
- postarať sa o hospodárske zvieratá, zatvoriť ich, dať im zásobu krmovín a vody na dva dni (krmivo prekryť plachtou alebo fóliou aby sa zabránilo nožnej kontaminácii).

AKO SA SPRÁVAŤ PRI DOPRAVENEJ NEHODE VOZIDLA PREPRAVUJÚCEHO NEBEZPEČNÚ LÁTKU

Ochranná maska a akákoľvek náhrada, slúži iba na únik z ohrozeného priestoru!

Nebezpečná látka sa pri úniku šíri v smere vetra!

Únik z ohrozeného priestoru vždy voľte kolmo na smer vetra!

Ak ste účastníkom dopravnej nehody, pri ktorej došlo k úniku nebezpečnej látky je potrebné:

- odstaviť vozidlo mimo pôsobenia nebezpečnej látky tak, aby zostala zachovaná priepustnosť komunikácie pre príchod záchranných zložiek,
- zastaviť motor vozidla a urýchlene opustiť zamorený priestor,
- chrániť si dýchacie cesty vreckovkou,
- bez ohrozenia vlastného života zistiť čo sa stalo a v žiadnom prípade sa nepribližovať k havarovanému dopravnému prostriedku,
- oznámiť nehodu hasičskej a záchrannej službe, zdravotnej záchrannej službe alebo polícii,
- nedotýkať sa nebezpečnej látky a predmetov, ktoré by mohli byť kontaminované,
- po príchode záchranných zložiek sa riadiť pokynmi veliteľa zásahu alebo polície.

AKO SA SPRÁVAŤ PRI POVODNIACH A ZÁPLAVÁCH

O povodniach a záplavách hovoríme vtedy, keď sa hladiny vodných tokov zvýšia, voda vystúpi zo svojich korýt a zaplaví priľahlé územie. Pred ohrozením povodňami a záplavami je potrebné:

- vytipovať si bezpečné miesto, ktoré nebude zaplavené vodou,
- umiestniť hodnotné veci zo suterénov, prízemných priestorov a garáží na vyššie poschodie,
- pripraviť si vrecia s pieskom na utesnenie nízko položených dverí a okien,
- pripraviť si trvanlivé potraviny a pitnú vodu na 2-3 dni,
- pripraviť svoj osobný automobil na použitie, pripraviť sa na evakuáciu osôb a zvierat,
- upevniť veci, ktoré by voda mohla odniesť,
- pripraviť si evakuačnú batožinu.

V období povodní a záplav

- opustiť ohrozený priestor,
- zbytočne netelefonovať, len v prípade tiesňového volania,
- v prípade evakuácie dodržiavať zásady pre opustenie ohrozeného priestoru,
- rešpektovať pokyny členov evakuačnej komisie,

- v prípade časovej tiesne sa okamžite presunúť na vytipované miesto, ktoré nie je zaplavené vodou, nešíriť paniku a nerozširovať neoverené informácie.

Po povodniach a záplavách

- nechať si skontrolovať stav obydli (statická narušenosť, obývatel'nosť), rozvody energií (plyn, elektrická energia), stav kanalizácie a rozvod vody,
- zabezpečiť likvidáciu uhynutých zvierat, poškodených potravín, poľnohospodárskych plodín zasiahnutých vodou a riadiť sa pokynmi hygienika,
- informovať sa o miestach humanitárnej pomoci,
- kontaktovať príslušné poisťovne ohľadom náhrady škôd, prípadne obec a mesto.

IMPROVIZOVANÁ OCHRANA DÝCHACÍCH CIEST A POVRCHU

TELA

Improvizované prostriedky individuálnej ochrany sú určené na ochranu dýchacích ciest a očí, v prípade, že neboli vydané ochranné masky a prostriedky na ochranu povrchu tela. Používajú sa najmä pri presune osôb do úkrytov, úniku z priestoru zamoreného nebezpečnou látkou, prekonávaní zamoreného priestoru a evakuácii obyvateľstva.

Ochrana hlavy

Na ochranu hlavy sa odporúča použiť čiapky, šatky, šály, cez ktoré je vhodné natiahnuť kapucňu, prípadne nasadiť ochrannú prilbu (cyklistickú, pracovnú, lyžiarsku). Najvhodnejším spôsobom ochrany úst a nosa je prekrytie týchto častí kusom flanelovej tkaniny alebo froté uterákom, ktorý je mierne navlhčený vo vode alebo vodnom roztoku sódy alebo kyseliny citrónovej. Oči si chránime okuliarmi uzavretého typu (potápačské, plavecké, lyžiarske). Vetracie prieduchy na okuliaroch prelepíme lepiacou páskou.

Ochrana trupu

Všeobecne platí zásada, že každý druh odevu poskytuje určitú mieru ochrany, pričom väčší počet vrstiev zvyšuje koeficient ochrany. Na ochranu môžete použiť dlhé zimné kabáty, bundy, nohavice, kombinézy, športové súpravy. Ochranné odevy je nutné dostatočne utesniť na krku, rukávoch a nohaviciach. Netesnené zapínanie a nežiaduce trhliny v odevu je nutné prelepiť lepiacou páskou. K ochranným odevom môžeme použiť nepremokavý plášť alebo plachtu.

Ochrana rúk a nôh

Ochranným prostriedkom na ruky sú gumené rukavice. Pre ochranu nôh sú vhodné gumené a kožené čižmy alebo kožené vysoké topánky. V prípade nízkych topánok je vhodné použitie návlekov z igelitových vrecúšok alebo tašiek.

ZÁSADY PRVEJ POMOCI

Prvá pomoc je bezprostredná pomoc poskytnutá zranenej alebo chorej osobe. Nenahrádza zdravotnícke a lekárske ošetrovanie, ale je predpokladom jeho úspešnosti. Prvú pomoc treba poskytnúť ešte pred príchodom záchranej služby alebo lekára. Je to súbor jednoduchých úkonov, ale keďže pomôcky nie sú zväčša k dispozícii, treba improvizovať. Prvá pomoc môže zachrániť život, zabrániť zhoršeniu stavu a urýchliť zotavenie.

Ako poskytnúť prvú pomoc

- Zastaviť život ohrozujúce krvácanie,
- pri bezvedomí zaistiť voľnosť dýchacích ciest,
- pri zástave dýchania poskytnúť umelé dýchanie,
- pri zástave srdca poskytnúť nepriamu masáž srdca,
- venovať pozornosť protišokovým opatreniam.

Pamätajte!

- Nie je potrebné osobitné vybavenie - je potrebné improvizovať,
- nepreceňovať svoje sily, neohroziť samého seba,
- nehýbať s postihnutým viac, ako je nevyhnutné!